

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— — 1150
Félévre	— — — 600
Negyedévre	— — 320
Egy hónapra	— — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra	Ck 40.—
Egyes szám	— — 3.—

1927 április 4 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 77 szám

5687 Niszán 2

Uj orientációk, uj ellenségek

— Külpolitikai figyelő —

A figyelmes újságolvasó mindennap olvashat újságjában olyan címet, amelyek valamelyik hatalom, vagy nagyhatalom újabb és újabb külpolitikai orientációjáról számolnak be. Ezekből a címekből következtetve, napjaink ugyiszólván az át- és újra-orientálódások korszaka, amely tele van szenzációs meglepetésekkel és politikai pikantériákkal.

A világháboru utáni békeszerződések után mindenki azt képzelte, hogy az antant és a kisantant elnevezésű külpolitikai allianszok szinte az örökkévalóság jellegével bírnak és jó pár évtizedig semmi olyan esemény nem jöhet közbe, ami ezeket az allianszokat megbonthatná.

Es íme egy évtized sem telt el s Európa hatalmainak külpolitikai orientációja régen eltávolodott a békeszerződésbeli platformtól, oly annyira eltávolodott, hogy a régi elnevezéseknek, mint nagyantant és kisantant, ugyiszólván csak a szó váza maradt meg, minden komolyabb belső tartalom nélkül.

Egy pillantás a világrengető eseményekre, amelyek szemünk előtt leperregnek s meglepetéssel láthatjuk, hogy a régi szövetségek, akik a legyőzöttekre a békét közösen diktálták, egyetlen egy pontban sem tudnak összetálcóznai immár a külpolitikai érdekek terén.

Olaszország, mely Jugoszláviával együtt kényszerítette 1919-ben a békét Magyarországra, ma élesebb ellentétet áll egymással szemben, mint annak idején Magyarország Jugoszláviával és Olaszországgal szemben állott. Az „orientáció“ iránya megváltozott, a két győzöből ellenség, a győző Olaszországból pedig jóbarát lett Magyarország szempontjából s Bethlen római útja megpecsételni igyekszik ezt az új és érdekes orientációt. A régi ellenségek közül egyedül Csehszlovákia az, amely még ma is ellenséges hurokat penget Magyarországgal szemben, de ez is inkább pillanatnyi idegesség, mint reális veszedelmek eredménye.

A leszerelési konferenciával kapcsolatban, melynek előkészítő-bizottsága most kezdte meg ülésezeit Genfben, mindenki azt képzelhette volna, hogy a nagyhatalmak a legteljesebb egyetértéssel és szándékokkal ülnek majd le a zöld asztalhoz tárgyalni és éppen Anglia lesz az, amely a leszerelést minden vonalon a legerélyesebben fogja követelni. Annál nagyobb lehet a világ meglepetése, hogy ennek éppen az ellenkezője történt meg: Anglia képviselője a légi leszerelés tekintetében egész külön véleményét jelentett be, bejelentette, hogy Anglia nem akar légi leszerelést. Ezzel szemben a kontinens legmilitaristábbnak kimondott államának, Franciaországnak megbízottja a lehathatózottabban tört lándzsát a minden vonalon való leszerelés mellett; kitünt tehát, hogy a pacifista jelszavakkal dobáló Anglia nem pacifista, ellenben Franciaország az. Es érthető ez, hiszen Angliát Keleten szinte naponta érik a legsúlyosabb vereségek. Az angol imperializmus ezer sebből vérzik Kinában s ebben a nagy vérzésben ugyiszólván egyetlen nagyhatalom szimpátiája sem siet segély nyújtására. A franciák csak immel-ámmal védik már a koncessziós területeket s Japán is a legjobb uton van ahhoz, hogy cserbenhagyja Angliát, amely így egyedül még Amerika támogatásában biztatik.

Nem kisebb ámulattal veheti tudomásul a világ azt sem, hogy az angol befolyás alatt álló Lengyelországot ugyiszólván hetek választják el attól, hogy garanciaszerződést kössön az Anglia által elkeseredett ellenségnek nyilvánított szovjettal, amely ellen pár héttel ezelőtt éppen Anglia volt az, amely antantba akarta kovácsolni egész Kelet Európát. Ez azt bizo-

nyítja, hogy Angliát nemcsak a távoli keleten, hanem Kelet Európában is külpolitikai vereség érte, — a csallhatatlannak elkeresztelt szovjet-ellenes orientálódások megbuktak s ezen a vonalon is megkezdődött az átorientálódások korszaka, a régi ellenfeleknek barátokká, a régi barátoknak ellenfelekké való átváltozása.

Csodálatos és különös metamorfózis ez, feltűnő jelenség, amely azt bizonyítja, hogy az egész világ állandó lelki és gazdasági mozgásban van, szinte napról-napra devalválódnak az értékállónak hitt értékek, hitek és meggyőzések, olyan méretekben és olyan körülmények között, amelyek a béke stabil kül- és belpolitikai viszonyai mellett elképzelhetetlenek lettek volna.

Egyedül Németország az, amelyik az egész

kontinensen stabil és egyenes irányu külpolitikát folytat, amely inkább az új barátok szerzésében gyakorolja külpolitikai tevékenységét, mint új ellenségek kreálásában. Kétségtelen, hogy ebben a máról-holnapra változó, divergens orientációjú konjunkturában az erjesztő gomba a halódó európai imperializmus hullájából tenyészik ki, valamint abból a mérgezett atmoszférából, amelyet részben a fascizmus nyugtalanító kardsörtetése és Oroszország mindenre elszánt kijármelme Anglia ellen, idézett elő.

Hogy ez a küzdelem hol és mikor fog nyugvóponttra jutni, ma még egészen bizonytalan, csak egy bizonyos, hogy a régi orientációk megbuktak, a régi barátok pedig elsüllyedtek a történelem színjátékának pokoli sülyesztőjében s az új orientációk új ellenségeket teremtettek.

Javult a király állapota

(Bucuresti-Bukarest, április 2. Rador.) A „Cuvântul“ jelentése szerint az orvosok az új folyamán újból megvizsgálták a királyt, akinek láza kissé emelkedett 38-6-ra.

Ejjelel 11 órákor különvonaton megérkezett Maricara jugoszláv királyné, akit a pályaudvaron Mária királyné, a görög exkirályi pár, Ileana hercegnő, Miklós herceg és Hiotu udvari miniszter fogadtak. Maricara királynét a határtól kezdve Ciolec Antic bukaresti jugoszláv követ és Romulus Voinescu sziguranca-vezérigazgató kísérte.

Tegnap este a hivatalos jelentés szerint javulás állt be az uralkodó állapotában. Az ural-

kodó egészségügyi állapotáról szóló legutolsó táviratunk a következőképen hangzik:

(Bucuresti-Bukarest, április 2. (Rador.) Hivatalos jelentés. A tegnapi napon konstatált javulás ma megerősítést nyert. Az uralkodó állapota javult. Hőmérséklet 36.4, érverés 90, lélegzés 26. Bukarest, április 2-án délelben 12 órákor.

Az összes fővárosi lapok örömmel közlik a hirt a király állapotának javulásáról és az uralkodó mielőbbi felgyógyulás iránti hő vágyuknak és reményüknek adnak kifejezést. Valamennyi lap hangsúlyozza, hogy az állam összes polgárai egységben tömörülnek a trón körül e nehéz pillanatokban.

Egy amszterdami bank vezetésével német-holland spekuláció hajtotta fel a lej árfolyamát

Burileanu bankkormányzó érdekes nyilatkozata a londoni „Financial News“ című pénzügyi folyóiratban

A kormány intézkedéseket ígér a valuta azonnali stabilizálására

(Bucuresti-Bukarest, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Burileanu, a Banca Nationala kormányzója, aki jelenleg Londonban folytat nagyfotosságu tárgyalásokat, interjút adott a „Financial News“ című előkelő angol pénzügyi folyóiratnak. Nyilatkozatában Burileanu bankkormányzó részletesen foglalkozik a lej problémájával. Ebben a tekintetben — mondotta — a kormány olyan politikát tett magáévá, amely lehetővé teszi a román valutának, hogy elérje az öt megillető nivót.

A valuta stabilizálása Burileanu szerint nagyon nehéz,

mert a Banca Nationalának nincsenek tartalékjai, amelyekkel megállíthatná a lej árfolyamának szeszélyes fluktuálását. A megfelelő devizatartalékok megszerzéséhez az volna szükséges, hogy az állam megfizesse a Banca Nationalánál fennálló tartozását, hogy így azután a Nemzeti Bank előbb ténylegesen stabilizálhassa a lejt és ha ez megtörtént, már magától következik az elméleti stabilizáció is. Az államnak, ha meg akarja fizetni ezeket az adósságokat, külföldi kölcsönre van szüksége, amely egyttal az államvasutak reorganizálását is lehetővé tenné. A román kormány erre vonatkozólag több ajánlatot is kapott angol, amerikai és német pénzügyi konzorciumoktól. A különböző ajánlatok közül.

a német ajánlatnak az az előnye, hogy nem kíván amortizációt,

mert az állami költségvetés túlterhelése nélkül ez a kölcsön a jótételi fizetésekkel lenne automatikusan kompenzálva.

Ugyanebben a számában a „Financial News“ a következőket írja a lej árfolyama körül lezaj-

lott legutóbbi eseményekkel kapcsolatban:

„A bukaresti devizára egy német-holland csoport, egy jólismert amszterdami pénzintézet vezetésével, koncentrált tevékenységét. Ez a csoport megszokott ügyességével és felülmulhatatlan szervezettel nagymértékű vásárlásokat eszközölt a különböző piacokon és ezzel a lej nagyarányu emelkedését idézte fel. A román kormány nem nézi jószemmel ezt a börzemanővert, de nem is tudja megakadályozni.

A bankjegykontingens korlátozottsága miatt a Banca Nationala nincs abban a helyzetben, hogy a Francia Bank példáját kövesse,

vagyis külföldi devizavásárlásokkal állítsa meg a lej emelkedését. Lehetséges azonban, hogy Románia mégis komoly eszközökhöz fog nyulni, ha a lej árfolyamemelkedése folytatódni fog, ami katasztrófát jelentene az ország kivitelére.

Bukarest, április 2. A kormány gazdasági bizottsága ma délelben ülést tartott az iparügyi minisztériumban. A tanácskozás, amelyen résztvettek Mitileu, Groza miniszterek és Busuioescu államtitkár is, a valuta ügyével foglalkozott, kapcsolatban a lej legutóbbi fluktuációjával.

A bizottság az ülés tartama alatt fogadta az UGIR küldöttségét, amely memorandumot nyújtott át és sürgős intézkedéseket kért a hazai ipar védelmére a lej hirtelen emelkedése folytán keletkezett krízissel szemben. A küldöttség kérte a valuta azonnali stabilizálását, továbbá megfelelő pénzügyi intézkedéseket vámvédelmi téren. A kormány tagjai biztosították a küldöttséget, hogy a memorandumban foglalt kívánságokat a legkomolyabb tanulmányozás tárgyává teszik és megfelelő intézkedések várhatók.

Bármilyen könyvet ingyen olvashat egy teljes hónapig a „DANTE” kölcsönkönyvtárból,

HUSZADIKSZÁZAD

JOBBRA, BALRA, KÖNYVEKBEN, társalgásban minden feleállandóan vitatják, hogy időnként rengeteg ellenmondása, belső és külső zavarái dacára mégis mi jellemzi... Mi az a vonás, amiben más, mint az előző idők? Az előző századok? Mi a jellegzetesen huszadikszázadbeli az életünkben, — az ember s a mai ember munkájában?

A kérdés kétségtelenül súlyos. Súlyos azért, mert nehéz megtalálni azt az egyetemesen érvényes vonást, mely a század és életünk minden viszonylatában kibívóan és mégis mélyenjáróan közös...

Pedig sok ilyen vonás van. Az egyik pl. az, hogy évszázadok óta nem történt olyan radikális változás az ember gondolkodásában, mint századunkban... Ezzel a változással legfeljebb az emberiség életének az a százada hasonlítható össze, amikor általánosan tudatosá lett az a tudományos felfedezés, hogy a föld gömbalaku s ezáltal a naprendszer megismerése s az ezeken munkáló természettudományok rendszere a középkorból ujkorivá szervezte az európai emberiség életét... Világrészeket (Amerika, Ausztrália) fedezett fel e kor az új gondolat következtében s a módszer, amelynek segítségével erre a gondolatra rájött, a természet-tudomány lehetővé tette az ujkori élet legsajátosabb faktorát, a találmányokat...

Ez a kor természetesen tart ma is... A század teremtő és termelő méhe azonban már más... Az előző kor eszméi és formái és gondolatai kétségkívül hatnak még, de ezek a régi lejárt és kitűnő utak szakmányoszerű folytatásai — az új az más — a századra jellemző gondolat mást csinál és mást akar: rendet, az elemi törvények ismeretét s főként egészen más szempontból mint az előző kor...

Az ember az előtt minden tevékenységét és alkotását *homocentrikusan* intézte s ez nem csupán azt jelenti, hogy az érzékelhető és érzékfeletti dolgok magyarázatát és alakítását az ember sajátos lényéből és helyzetéből következő feltevések és célok irányították... Hanem jelenti főleg azt, hogy az ember mellett a tárgyaknak, a dolgoknak általában az anyagoknak alárendelt szerepe volt. Az anyag csak olyan mértékben jutott szóhoz, amilyen mértékben az anyaghoz tapasztalt homocentrikus, fiktív eszménység megengedte. Az építés anyaga csak olyan mértékben, amennyire azt a „szép”, fiktív eszménye kibírta... A szín a fény, a mozgás nem a saját egyediségük életét éltek, hanem egy áléletet... A század, a XX. legjellemzőbb vonása az, hogy felszabadította az anyagokat... Rájött, hogy az anyagnak a mi gondolkodásunktól független élete és törvényszerűségei vannak, melyeknek engedelmessé válása az ember haszna...

A huszadik századról tehát, ha röviden meg akarjuk különböztetni a többitől, azt kell mondanunk: a tiszta, önmagát jelentő, idegen értelmeiket nem viselő anyagok aktív alkotó kora... Az önmagát adó, saját törvényei szerint alakuló és alakított technika, építészet, irodalom, film, tudomány korát éljük...

PHOEBE BRUNE angol táncosnővel, aki London nagy csillaga most, beszélgetést folytatott egy amerikai lap munkatársa. A táncosnő karrierjéről volt szó s Phoebe Brune többek között a következőket mondta: „Mint Shakespeare-színész nő kezdtem. Mivel azonban magasabb ambícióim voltak, felszámoltam táncosnőnek.”

Az amerikai újságíróknak nem voltak semminemű észleletei ehhez a megjegyzéshez. A mondatot nem emelte ki. Nem volt ironikus megjegyzése; a beszélgetés áramában e kijelentés nem jelentett zökkenőt... Előttük egész természetes volt, hogy a táncosnő pályája magasabbrendű mint a Shakespeare-színészség... S ebben, azonkívül, hogy egy londoni hölgy mondta egy amerikai urnak, — nagyon sok a logika... Sőt: semmiképpen sem műveletlenség... Ők nagyon jól tudják, miről van szó. Arról, hogy magasabbrendű az, ami az élethez közelebb van, — nem az egyéni, hanem az általános szempontjából. Shakespeare kitűnő, hallhatatlan és zseni s ezt valószínűleg ez anyagi táncosnő, kiért most London eped s amaz amerikai ur is, a

mert tizedikétől kezdődően minden hónapban a „Dante” olvasói közül **sorshuzás által 5 olvasó** 1—1 havi nyugtát kap díjmentesen

tudósító, valószínűleg ugyanugy tudják mint mi, — sőt, a táncosnő Shakespeare-vel kezdte... De azután rájött... S ezt most lehet íróniának venni, de lehet igazságnak is: az öröm mindig előbbre való, mint a komolyság s az élethez mindig közelebb van az, ami beletartozik és a tömegeknél aktuális,

mint az, ami szól az életről s akkor is már egy nemlétezőről és csak keveseké... Mint például Shakespeare...

Ezért azután ez a nyilatkozat, illetve a nyilatkozat idézett része úgy hat, hogy neveltséges is és komoly is... Ugy mint a legtöbb olyan dolog amelyből szinte harsányan száll ki egy megváltozott tudat híradása a mozgó életben... Napi életünk jelenségei így tükrözik a század mindent átértékelő mozgását. Mindig egy neveltséges és egy komoly oldalról... A jelenségek mentén így változik az idő és az ember... Illetve az ember igazságai... (G. G.)

A leszerelési konferenciát előkészítő bizottságban elvetették az angol álláspontot

A delegátusok Paul Boncour javaslatához járultak hozzá

(Genf, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az európai leszerelési konferenciát előkészítő megbeszélések kezdetüket vették és az előkészítésre kiküldött bizottság serényen ülészik. Az előkészítő bizottság eddig a szárazföldi gázháború ügyében járul hozzá elvben bizonyos dolgokhoz, amely után a bizottság belga képviselője az aviatika ügyében terjesztett elő javaslatot. A javaslat szerint a polgári aviatika kérdéseit az államoknak teljesen el kell választaniuk a katonai aviatikától. Ezenkívül tilos lesz a repülőgépek építéseknél olyan előírásokat adni, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a polgári repülőgépek katonai repülőgéppé legyenek átalakíthatók. Tilos lesz továbbá a polgári aviatikához katonai-

lag kiképzett személyzetet kirendelni, hasonlóképpen tilos lesz államilag támogatni nem gazdasági, hanem stratégiai célt szolgáló repülőjáratokat. Végül minden államnak kötelességévé lesz téve, hogy előmozdítsa az egyes országok légi forgalmi vállalatai között gazdasági megállapodások létrejöttét.

Genf, április 2. A leszerelést előkészítő konferencia tegnapi ülésén lord Robert Cecil, a légi fegyverkezés korlátozása ellen foglalt állást. Ezzel szemben Paul Boncour francia delegátus kijelentette, hogy a leszerelésnek ki kell terjednie a szárazföldi, légi és tengeri fegyverkezésre. A delegátusok többsége a francia álláspontot tette magáévá.

A jugoszláv gazdasági fórumok követelik a jugoszláv-orsz orientációt

A belgrádi sajtó német-francia-jugoszláv követséget sürget

Belgrad, április 2. A jugoszláv-olasz konfliktus egyre jobban siettetti Jugoszláviának Oroszország felé való orientálódását. Ezt az orientációt immár nemcsak a hivatásos politikusok sürgetik, hanem a polgári testületek is, főleg a gazdasági szervezetek. A belgrádi kereskedelmi kamara ugyanis határozati javaslatban szólítja fel a kormányt, hogy kezdjen haladéktalanul tárgyalásokat a szovjettel a jugoszláv-orsz kereskedelmi kapcsolatok felvételére.

Az orosz orientáció sürgetésével egyidejűleg a jugoszláv sajtó a külpolitikai helyzettel foglalkozva, egyöntetűen a német orientáció tervét veti fel. A „Slovenc” a kormánykoalícióhoz tartozó szlovén néppárt laibachi orgánuma azt írja, hogy Jugoszlávia és Olaszország között lehetséges a viszony megjavítása, de csak abban az esetben, ha Olaszország más elbánásban részesíti az itáliai szlovén kisebbségeket. Az európai béke nagyrészt attól függ, hogy a jugoszláv kisebbség Olaszországban milyen bánásmódban részesül. Ezzel kapcsolatban az angol és német kormányok intervenáltak, hogy a szlovák helyzetében változás álljon be. A belgrádi sajtó megállapítja, hogy a jugoszláv-olasz konfliktus ügyében a német sajtó erős jugo-

sláv-szimpatiaikat tanúsított. A lap szót emel annak érdekében, hogy szoros együttműködést teremtsenek Franciaország, Németország és Jugoszlávia népei között.

Belgrad, április 2. A jugoszláv politikai pártok vezéreinek megegyezése alapján a parlament ülését április 19-éig elnapolták. Az elnapolás ügye alighanem az olasz-jugoszláv konfliktus ügyével kapcsolatos.

Páris, április 2. A ma reggel megjelent francia sajtóorgánumok szerint az angol és francia kormány a napokban meg fogja alakítani az angol, francia és német tisztekből álló bizottságot, amelynek az lesz a feladata, hogy az albán incidenst kivizsgálja. A bizottság természetesen csak akkor lép akcióba, ha Olaszország és Jugoszlávia közvetlenül nem tudnának megegyezésre jutni.

— Török újságírók érkeztek Bukarestbe. Bukarestből jelentik: Ma hat török újságíró érkezett a fővárosba, akik konstantinápolyi és angorai lapok munkatársai. A vendégeket a pályaudvaron a török konzulátus tagjai fogadták, amely ma ünnepélyes recepciót tart a vendégek tiszteletére.

PUDRA AMBREE MOREL

szépségápolás

AMBREE MOREL PUDERT

Riváló minőségű, finomságú és illatú mindenféle kedvelik. Fialiossa udeve tesz a bőrt. Egyszer használ után nélkülözhetetlené válik az Ambree crem, puder és egyéb Morel készítmények használata. A legjobb hasonló gyártmányokkal.

A

felölt

fé

SZ

ujd
meg

S

divat-kü
nagyáruha
Cal. Reg.

Legujabb

tav

kasha és d
costüm és
ujdor
megér

Telefon 4

An

felöltő-
férfi-sző
ságok me

Angol

felöltő és öltöny

férfi- szövet

ujdonságok
megérkeztek

Szabó Jenő

divat-különlegességek
nagyáruházába - Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 5.

★

Legujabb francia, angol

tavaszi

kasha és double kabát,
costüm és ruha divat-
ujdonságok
megérkeztek.

★

Telefon **4-79** Telefon

Angol

felöltő- és öltöny
férfi-szövet ujdonságok
megérkeztek!

Az angol kormány a nankingi vérengzések megtorlását fogja követelni memorandumában

Anglia erősítéseket akar küldeni Sanghajba

London, április 2. A kínai események a súlyos veszteséget szenvedett angol államférfiakat egyelőre inkább morálisan izgatják, semmint komoly iniciatívákra serkentenek. Anglia, ugyálszik, fontosnak tartja a morális elégtételt a maga számára, mert a „Daily Mail” szerint a Nagybritannia, Amerika és Japán által Kantonnak haladéktalanul elküldendő jegyzékben mindhárom hatalom egyöntetűen azt fogja kívánni a kantoni kormánytól, hogy haladéktalanul tartóztassa le és büntesse meg a nankingi bűncselekmények elkövetőit és a megöltékért megfelelő pénzbeli kárpótlást fizessen. Követelni fogják végül, hogy a kantoni hatóságok, beleértve a nankingi csapatokat vezérlő

tiszteket is, kérjenek bocsánatot az idegen hatalmaktól és a kantoni csapatok tisztelegjenek az idegen hatalmak zászlói előtt.

Londoni kormánykörökből kiszivárgó hírek szerint, a legutóbbi rendkívüli minisztertanácson, melyen a védelmi bizottságok közül is számosan résztvettek, valószínűleg megvitatták a Sanghajba küldendő erősítések kérdését is, valamint a nankingi incidensekért való kártalanítás ügyét.

Sanghaj, április 2. Hir szerint Csan-Kai-Sek fővezért a kantoni kormány elmozdította állásától. Az elmozdítás oka az, hogy a tábornok államcsíny tervét a kommunisták uralmának megbuktatására.

Kérvényiroda felállítását határozta el a minisztertanács

(Bucuresti-Bukarest, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük annak idején, hogy a parlamentben interpelláció hangzott el a minisztériumokhoz beérkező akták késedelmes elintézése miatt. Az egyes minisztériumok adminisztrációjára káros nehézségekkel intézte el a beérkező kérvényeket, aktákat és ezzel mérhetetlen károkat okozott az országnak. Ezek óta számtalan panasz hangzott el emiatt és ezeknek a panaszoknak adott kifejezést az említett interpelláció, amelynek megvolt a kellő eredménye. Bukaresti jelentés szerint ugyanis a minisztertanács elhatározta, hogy minden minisztérium mellett egy kérvényirodát létesít, amely minden egyes kérvényt az illetékes ügyosztályhoz juttat és legfeljebb három napon belül közli a kérvényezőkkel az elintézt.

Sirköveket romboltak össze a jasi zsidó temetőben

Tovább folyik a vizsgálat Rascanu revolverlövése ügyében

(Jasi, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rascanu professzor revolverlövése nyomában még mindig nem csillapodtak le a kedélyek Jasiában. A súlyos feszültség továbbra is izgalomban tartja a közvéleményt. Ez a fellángoló mozgalom újabb hullámokat vesz és tegnap egy olyan aktus előidézéséhez vezetett, amely előtt fájdalmas megdöbbenéssel kell mindenkinek megállania. Csütörtökről péntekre virradó éjjel ismeretlen tettesek behatoltak a jasi zsidó temetőbe és számos sirkövet feldöntöttek és porrázúrtak.

A jasi eseményekről az alábbi tudósításunk számol be:

Fuszítás a temetőben

A jasi zsidó temetőt szokás szerint vasárnap este hat órakor bezárták. A temetőgondnok ekkor még nem vett észre semmi rendelleneséget. Hétfőn reggel, midőn a gondnok ismét kinyitotta a temetőt, megdöbbenéssel tapasztalta, hogy több sirkő le van döntve, egyesek porrá vannak zúzva. Azonnal értesítették a temető gondnokát, amely kiszállt a helyszínre, de csak a szomorú tényt tudta konstataálni. Megállapították, hogy az éjszaka folyamán a temető három szekciójában jártak a rombolók, akik vigyázatos gondnal a legértékesebb és legmonumentálisabb síremlékeket választották ki.

Amint az első vizsgálat megállapította, a rombolók között szakértők lehettek, mert a rombolást rendszeresen végezték és nem ötletszerűen. A lerombolt síremlékek ki voltak választva. Az „Adeverul” jelentése szerint a rendőrség letartóztatott két temetői munkást, akikről bebizonyosodott, hogy a rombolásban résztvettek.

A revolverlövés után

A Rascanu professzor revolverlövése és az ebből támadt komplikációk még mindig élénken foglalkoztatják ugy az egyetem szenátusát, mint a jasi igazságügyi hatóságokat. Ismeretesen a diákok egy csoportja bizonyos elitélő megjegyzések miatt elégtételt kértek a professzortól. Rascanu professzor, hogy a fenyegetőleg fellépő diákokat megfélemlítse, revolverrel a levegőbe lőtt. Az egyik diák, Nicolae Hancu azt állította, hogy a professzor őt akarta lelőni. Emiatt a diákság feljelentette az ügyészségen a professzort szándékos emberölés kísérlete miatt és az egyetemi tanácstól is elégtételt kért.

Mint megírtuk, az egyetemi tanács az orvosi kar dékánját delegálta a vizsgálat lefolytatására. Stefanescu professzor a „Dimineata” jasi munkatársának a következőket mondotta a vizsgálatról:

— En magam a fakultáson tartózkodtam, midőn a diákok delegációja felkereste Rascanu professzort. Az incidens után a diákok egy delegációja: Hancu és másik három diák felkerestek a dékánuson és Hancu kijelentette, hogy Rascanu professzor rásütötte revolverét. Szórol szóra a következőket válaszoltam neki.

„Hancu ur: Ön hazudik!”

— „Hancu ur, Ön pap volt, az édesapja is pap, a fivére is pap. Eunek a keresztnek nevében, amelyet most vetek, amelynek jegyében született és felnőt, esküszöm Önnek, hogy hazudik.”

Felórán keresztül bizonyítottam a diákoknak, hogy teljesen valótlán, mintha Rascanu professzor Hancura lőtt volna, annál is inkább, mert a professzort és a diákot két üveges ajtó választotta el egymástól, amelyeket nem érintett a golyó. Tehát Hancu már az első pillanattól kezdve tudhatta, hogy nem reá lőttek. Sajnálatomra fejeztem ki az eset fölött és kértem a diákokat, hogy elégedjenek meg ezzel a nyilatkozatommal. A diákok azonban, ugyálszik, helyesebbnek találták, ha az igazságszolgáltatáshoz folyamodnak.

A professzor mégis a levegőbe lőtt

— Az egyetemi tanács egyébként jelentésem alapján megállapította, hogy Rascanu professzor a levegőbe lőtt. Hancu diák ügyét, aki az ellene elkövetett merénylet valótlán híresztelésével a diákokat sztrájkra és rendbontásra bujtogatta, az egyetemi tanács vizsgálat tárgyává fogja tenni.

Culianu vizsgálóbíró egyébként kihallgatta az ügyben Rascanu professzort, a fakultás teljes személyzetét, Hancut és az incidensnél jelenvolt diákokat. A vizsgálat tovább folyik.

Propagandaut és zsidóverés

Ugyancsak az „Adeverul” jelenti, hogy tegnap este a jasi állomásra érkezett harminc diák kíséretében Turcanu ismert antiszemita agitátor. A delegáció, mely Beszarábiába indult propagandautra, Pascani állomáson több zsidó utast súlyosan inzultált.

Megváltotta már a sékelt?

Newton

Március 31-én múlt kétszáz éve annak, hogy Newton Izsák, az újkor egyik legnagyobb matematikusa és fizikusa, az angol Royal Society elnöke Londonban meghalt 84 éves korában. Sokoldalú tudományos működése mellett ő volt a modern matematika természetén megalapítója, aki emberileg végtelen távolbalátásával megismerte a világegyetem legtökéletesebb törvényszerűségét és legmélyebb harmóniáját. A legkisebb, alig észrevehető jelenségek is előtte teljes egészükben feltárták legrejtettebb összefüggéseiket egymással és a nagy egészszel. Az anekdotából jólismert alma, amely a fáról a fejére esett, rávezette Newtont az égitestek komplikált mozgásaira.

Newton felfedezései

Newtonnak voltak más felfedezései is, mint például a binominális számtani sor, amelyből az infinitézimál-számítás törvényeit állapította meg, habár később a német Leibniz magának vindikálta ezt a felfedezést. Legnagyobb tudományos felfedezése azonban a nehézkedési törvény, amely azon a feltevésen alapul, hogy ugyanaz az erő, amely a holdat a föld felé vonzza, az egész világegyetemben szerepel és a távolság négyzetével fordított arányban működik. Newtonnak ez a törvénye, amelyet később matematikai számításokkal igazolt, forradalmi változásokat hozott a fizikai csillagászatban és új alapokra fektette a kozmológiai világnézetet.

A fizikában és mechanikában, valamint a matematika terén elért eredményei ellenére Newton legszívesebben fénytani kísérletekkel foglalkozott és a színszóródás tüneményét ő fejtette meg először helyesen. Amikor kimondotta, hogy a fehér napfény nem homogén, hanem különböző törésű fénysugarakból áll. Elméletének igazolására sajátkezűleg szerkesztett tükröteleszkóppal a szivárványszíneket fehérre egyesítette. Az optikai jelenségekről felállított rendszeres elméletét azonban a XVIII. század elején megdöntötték. Annyi bizonyos, hogy az ő zsenijével talán az egyetlen Einstein kivételével egyetlen modern tudós sem hasonlítható össze.

Az osztály legrosszabb tanulója

Newton 1643 január 5-ikén született a Lincolnshire-grófság területén fekvő Woolsthorpe faluban. Gyenge testalkatú gyermek volt, mert korán született s alig hittek az életbenmaradásában. Tizenkétéves koráig nagyanyja nevelte, minthogy apját születése előtt elvesztette, majd a granthami iskolába küldték. Saját bevallása szerint eleinte nem szeretett tanulni és az előadások alatt sem figyelt oda, úgy, hogy az első évben az osztály legrosszabb tanulójának tartották.

Közvetlenül a vizsgák előtt azonban az osztály legjobb tanulója egy szóváltásból szemérvetett tanulatlanságát, sőt meg is verte érte és ezen felbosszankodva Newton elhatározta, csak azért is megmutatja, hogy ő is tud olyan eminens diák lenni, mint a társa, ha fizikailag nem is versenyezhet vele, illetve, ha tettleg nem vehetett magának elégtételt rajta. Szinte páratlan szorgalommal és vasakarattal aránylag rövid idő alatt elérte célját és tanulmányainak befejezéséig ő maradt azután az osztály első tanulója.

Furt-faragott és verseket irt

A leketanulás mellett Newton sokat foglalkozott mechanikával is, amelyben különleges kezűgyésségre tett szert. Ezenkívül szeretett rajzolni, sőt verseket is irt, amelyeket még öreg korában is gyermekes önelégültséggel szavalt el a hallgatónak. Érdekes, hogy férfikorában a legteljesebb ellenszenvvel viseltetett mindenféle költészet iránt.

A granthami iskola elvégzése után a tizenégyéves Newton özvegy édesanyja hazavitte, hogy segítségére legyen a gazdaságban. De Newton nem érezte jól magát a falun, hanem visszavándorolt könyveire és modelljeire. A falubeliek sokszor látták, amint karbatett kézzel barangolt el szántóföldeken, mialatt a rábizott nyáj elpusztította a vetéseket. Gondolataiba mélyen elmerülve, mértankönyvvel a hóna alatt

találta egyszer nagybátyja, a szomszédos község lelkésze, aki azután rávette Newtont anyját arra, hogy tovább taníttassa fiát.

A cambridgei egyetem tanára

Newtont a cambridgei Trinity-collegebe küldték, majd 1660-ban beiratkozott az ottani egyetemre, ahol különösen Descartes, Képpler és Wallis munkáit tanulmányozta. Kiváló képességeivel csakhamar magára vonta tanárainak, különösen Barrow professzor figyelmét és 1665-ben megkapta a szabad művészetek baccalaureatusát. A következő évben a Cambridgeben dühöngő pestis miatt kénytelen volt tanulmányait félbeszakítani, majd visszatért az egyetemre, ahol Barrow dr. lemondása folytán őt nevezték ki 1669-ben a matematika tanárává. Huszonhat esztendőn keresztül töltötte be ezt a tanszéket, közben számos felfedezéssel kelte fel a tudományos világ egyre nagyobb érdeklődését, bár több dologban néhány nevezetesebb tudós megtámadta Newton nézeteit.

Anyagi gondok és lelki zavartság

Idegrendszerének túlerőttese, az anyagi gondok, valamint az a meggyőződése, hogy érdemeit nem méltatják eléggé, melancholikussá tették és ebből a lelki zavartságból sohasem gyógyult ki teljesen.

Egyik barátjának a pártfogásával később megszabadult az anyagi gondoktól, amikor 1699-ben kinevezték az állami pénzverőhivatal felügyelőjévé, majd megjött a várt elismerés is, amennyiben ugyanekkor a párisi akadémia kültagja lett. Négy évvel később a Royal Society elnökévé választották és ezt a hivatalát egészen

Figyelmeztetés

Az előkelő világ hölgyeinek legnagyobb része már évtizedek óta használja a

Kolozsvári Heinrich-féle BORAX gyógyszappant,

mely elsőrangú, tengerentúli, igen kiváló anyagokból készül. A bőrnek fiatalos lágy-ságot, üdéséget és friss fehér színt kölcsönöz, anélkül, hogy bármiképpen is ártalmas volna. Elsősorban előkelő, finom, diszkrét illata hódította meg a közönséget.

Ezt a közkedvelt, kiváló szappanunkat

utánozzák!

Felelősséget csak a mi készítményeinkért vállalunk, mert ezek saját módszerünk szerint, olyan különleges módon gyártanak, hogy azok az arcbőrre nem ártalmasak! Ártalmas utánzatok helyett

csak olyant fogadjunk el, melyen rajta van a Kolozsvári HEINRICH-cég.

haláláig viselte. Halála után tizenkét évvel Newtonnak márványszobrot emeltek Cambridgeben, amelynél azonban maradandóbb emléket biztosítanak számára tudományos felfedezései.

Meghalt Prohászka Ottokár

Meghalt Prohászka Ottokár, az „aranyászú püspök”, ahogy a lipótvárosi zsidók nevezték, akik egyetlen alkalmat nem mulasztottak el, hogy meg ne hallgassák őt az egyetemi templomban, amikor lerándult Fehérvárról. Az öröklé transzban égő, szlávok akcentussal, költői képekben és mélynek tetsző filozófiával prédikáló pap nemcsak rájuk, de a radikális intellektuekre is fölésmelő hatást tett. A tót származású főpap úgy indult, mint az új Magyarország vallási reformátora. Nem mutatott kegyes arcot a feudálisok felé, nem is bántotta őket sem szatirjának finom élével, sem retori lendületének ostromapáisaival. A zsidóknak sem hízelt, hogy becsalogatná őket az egyházba, de nem támadta egyetlen rétegüket sem. Az új testamentum szelleme a türelmeséget hirdeti, az „aranyászú” tehát, ha a közéletben megmozdulások jelentek a zsidók ellen, a maga módján, keletes égbenezéssel, ötféleképpen értelmezhető módon, pátosszal és hitvitában kifinomodott érveléssel szólt hozzá sajtóban és szószékéről. Pompásan értett hozzá a dolgokat úgy rendezni, hogy possibilis maradjon az egyházzal szemben és nagy népszerűségét is felszínre tartsa, azt a népszerűséget, amely abban az arányban nagyobbodott, ahogy Magyarországon az elméletben a radikalizmus, a politikában a demokrata és szocialista gondolat, a szívekben az emberiség érzése vert gyökeret.

Ez akkor volt, a béke éveiben.

Amikor Jászi Oszkár, Somlyó Bódog, Agoston Péter mellözések és támadások viharából harcos keménységgel propagálták az új, modern, európai életet, akkor minden keresztény intellektuel, aki vallási ideáljait átértékelve és megtisztulva akarta megőrizni, Prohászka Ottokár felé nézett. Őt magát pedig, hogy úgy mondjuk, ez a népszerűség egyre balra tolt. „Isten és világ” című munkáját még mélyen a konzervatív vallásosság szelleme vonja át, ami filozófia van benne, az éles és rideg szembenállás azzal a bölcseséggel, amely Spengler hatása alatt Magyarországon is erőteljesen foglalkoztatta az elméket. Más és világosabb és a progresszióhoz közelebbálló műve a „Diadalmas világnézet”. Behódolás ez a könyv már annak a friss szemléletnek, amely az ódságot életritmussal melengette. Aztán fölbátorodva a nagy irodalmi sikertől, Prohászka Ottokár megírta

egészen radikális könyvét a „Modern katolicizmus” és akkor följutott a népszerűség csúcsára. Nemcsak Magyarországon tobzódott körülötte a harc, hanem tudományt szerettek róla a külföldön is, mert a Vatikán udexre tette könyveit, őt magát pedig egyházi törvényszék elé szólította. A civilizáló világ feszült érdeklődése közepette Prohászka Ottokár — bünbocsánatot kért.

Aztán jött a háború.

Prohászka Ottokár püspök eleinte tartózkodott, azután mind nyitabban állott a reakció mellé, kedvence papja lett József főherceg családjának és egy főrendiházi beszédében már az antiszemitizmus propagandistáját lehetett felismerni Ottokár püspökben. A kik ismerték, tudták, hogy ez fejlődési szükségesség nála, nem belső meggyőződés. Kileles a közhangulatot és hozzáigazodni okosan — a nagyteljeségű és hangulatok felé orientálódó főpaprak vére és életerve volt ez. Legplasztikusabban mutatta magát erről az oldaláról a diktatúrát követő években, amikor a fehér terror nyílt propagandistájává szegődött. A hatvanöt éves férfi ifjakat megszégyenítő lendülettel hirdette a gyűlöletet és két könyve, „A háború lelke” és „A háború és a terror”, már az elvakultság kénköves levegőjében született.

Az utóbbi években, hogy Magyarország a konszolidáció útjára lépett, várakozó álláspontot foglalt el. Beszélt, beszélt, de nagyon óvatosan. Kerülte a politikát. Tegnap este is az egyetemi templomban tartott a hatvankilenc éves püspök szent konferenciabeszédet. Hét órákor, egy órai prédikálás után fönt a szószéken hirtelen rosszul lett, igyekezett befejezni prédikációját, de köhögési roham fogta el, áldást próbált osztani, de keze lehanyatlott. Az egyetem melletti szemináriumba vitték föl, ahol orvosai agyvertolulást állapítottak meg a püspökön. Az éjszakát elég nyugodtan töltötte, reggelre azonban válságosra fordult az állapota. Esméletét elvesztette és agóniában feküdt délután két óráig, amikor a halál megváltotta. Temetésére nagy előkészületeket tesznek.

Erről van Szó

Hétfőn jelenik meg

Tavaszi ruhák olcsó festése, tisztítása megkezdődött CINK-nél, Cluj

„Klebsber amelyek Pakots József

(Budapest, ápr. 4.) A magyar József demokrata figyelemreméltó bejáról, amely egyben kormány sajtó-elny — A legjelle val szemben alkah kedéseknél az az tén. — mondotta A „Világ” cím betiltotta a belüg azért, mert nemzet meg a Nemzeti B ben. Mi történt?

a független tanácselnöké ugyanez alól mény

A bíróság helyreá lap már nem él, politikai szempont betnek. Én ezek a Ház többségét, tásától, szeretettel ségére azoknak, ak kalizmusból, nem a nemzeti érdekek sajtó védelmére.

Ami a tiltott több a soknál. Sz sajtó azokról nem amit a lap közöl — Ma már fogság helyreigazítást.

Pakots határoz tiltott közlés kritér és e kérdés egység

Ma nem az országban,

A hatalmon lévők s a hatalmasak e s értéssel sem bír. A Rómában: amikor cangolták szét az e naszra mentek a es dítása s az áldozato aludni gyermekeik Dugjátok be gyermek

A mai hatalom ami rend, ny ter

A legutóbbi vá tekintélyét is. Ha akkor egy hatalom kormány.

Patkos József magyar közeledés kiemeli, hogy nem barátságot. A világ

ka

telje meg

M Gyukits kalap Nyulszőr ... Loden kalap Gyapju kalap.

Weisz Cluj, Calea

„Klebsberg azokon az olasz egyetemeken ünneplette magát, amelyeken a legtöbb hallgató a numerusz klauzusz áldozata”

Pakots József hatalmas beszéde a magyar sajtó elnyomása ellen. Magyarország nyugalma a temető csendjé

(Budapest, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar képviselőház mai ülésén Pakots József demokrata képviselő rendkívül érdekes és figyelemreméltó beszédet mondott a sajtószabadságról, amely egyben éles filippika volt a magyar kormány sajtó-elnyomó politikája ellen.

A legjellemzőbb, legtipikusabb esete a sajtóval szemben alkalmazott magyar közigazgatási intézkedéseknek az az eset, amely a „Világ”-gal történt. — mondotta Pakots József.

A „Világ” című lapot betiltotta a közigazgatás, betiltotta a belügyminiszter ur, betiltotta pedig azért, mert nemzetgyalázást, hieltontást állapítottak meg a Nemzeti Bankkal szemben egy közleményében. Mi történt? Megszűnt a lap, beszünttetett és

a független magyar bíróság Schadt tanácselnök elnöklésével a szerkesztőt ugyanezen alól az úgynevezett büncselekmény alól fölmentette.

A bíróság helyreállította ugyan az igazságot, de a lap már nem él, nem létezik. Ime a közigazgatás politikai szempontjai milyen végzetes utra vezetnek. Én ezek ellen tiltakozom, ezért kérem én a Ház többségét, hogy áthatva a sajtó nagy hivatásától, szeretettel a sajtó iránt, legyenek segítségére azoknak, akik — higgyék el — nem radikalizmusból, nem ellenségeskedésből, hanem tisztán a nemzeti érdekek tekintetéből ide állanak a szabad sajtó védelmére.

Ami a tiltott közlési pörök körül történik, az több a soknál. Szenciációs bűntények történnek s a sajtó azokról nem írhat. Nem fontos, hogy igaz-e, amit a lap közöl — mégis megbüntetik a lapot. Ma már fogságban ülő emberek küldenek helyreigazítást.

Pakots határozati javaslatot terjeszt be, hogy a tiltott közlés kritériumait állapítsák meg sürgősen és a kérdés egységes rendezését csinálják meg.

Ma nem az erőt ünneplik Magyarországon, hanem az erőszakot.

A hatalmon lévők szolidaritás a hatalom birtokában s a hatalmasak e szolidaritása semmi szociális megértéssel sem bír. A helyzet ma is az, mint a régi Rómában: amikor a cirkszokban fenevadak marangolták szét az első keresztényeket, az anyák puszra mentek a császárhoz, hogy a fenevadak orváltása s az áldozatok jajgatása miatt nem tudnak aludni gyermekeik s ekkor a császár azt felelte: — Dugjátok be gyermekeitek füleit!

A mai hatalom is bedugja a füleket s ami rend, nyugalom ma itt van, az a temető csendjé.

A legutóbbi választások lejáratták a parlament tekintélyét is. Ha a parlament tekintélyét lejáratták, akkor egy hatalom marad csak: a centralisztikus kormány.

Pakots József beszéde végén kitért az olasz-magyar közeledés ügyére is, mellyel kapcsolatban kiemeli, hogy nem tartja helyesnek a nagy olasz barátságot. A világháborúban a legjobban a semle-

gesek jártak. Magyarországnak egy helyes politikája lehet csak: az okos semlegesség.

Ő is furesának tartja, hogy megkoszorozta Kle-

belsberg a Popolo d'Italia íróasztalát. A Bethlen patentírozott szabadelvű megígérték a numerusz klauzus megszüntetését. Bethlen sokkal becsületesebb volt, mert kijelentette, hogy nem fogja megszüntetni a numerusz klauzuszt.

Klebsberg ünneplési magát az olasz egyetemeken, ahol a legjobb diákok azok a szerencsétlenek, akiket a numerusz klauzusz üldözött ki innen.

A belügyminiszter megerősítette Osvadát Kolozsvár polgármesteri székében

Redukálni kell Kolozsvár kiadásait

(Cluj-Kolozsvár, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Osvada Vasile polgármester több-napi bukaresti tartózkodás után ma délelőtt visszaérkezett Kolozsvárra. A polgármester bukaresti útja az új városi tanács megválasztásának jóváhagyásával és a város zilált anyagi helyzetének rendezésével állott összefüggésben. Mintán a törvényes tiznap határidőn belül az állandóbizottság megválasztása ellen felelkezés nem érkezett be, a belügyminisztérium jóváhagyta a március 19-iki választásokat és szankcionálta a nemzeti párt, a szocialisták és zsidóság képviselőinek a város közvetlen vezetéséből való kizárását.

A város polgármesterének személyét illetően, emlékeztetesen Osvada Vasile, Juliu Enescut és Sebastian Nicolaut terjesztette fel kinevezésre a városi tanács. A belügyminiszter Osvada Vasile nevezte ki Kolozsvár polgármesterévé és a kinevezés a „Monitorul Oficial” egyik legközelebbi számában is meg fog jelenni. Ko-

lozsvár polgármestere április 9-re hívta össze a város közgyűlését, amelynek első és legfontosabb feladata a város 1927. évi költségvetésének megtárgyalása lesz, hogy azután azt approbálás végett a belügyminisztérium elé terjeszthessék. Az új költségvetés már hónapok óta készen fekszik Peptea pénzügyi tanácsos, a pénzügyi osztály vezetőjének fiókjában és approbálása csak a városi tanács összehívásának késlekedése miatt maradt el.

A költségvetés tárgyalása alkalmat fog adni az illetékeseknek arra, hogy Kolozsvár anyagi helyzetének sivar voltát a maga meztelenségében feltárják a város képviselői előtt. Mintán az összes eddigi kölcsöntárgyalások nem vezettek eredményre, a város a megfelelő bevételi források híján, súlyos krízis óráit éli. A krízis enyhítése tehát csakis a város kiadásainak az abszolút minimumra való redukálása nyomán következhet be és erre a momentumra előre is felhívjuk Kolozsvár város képviselőinek figyelmét.

A csehszlovák parlamentben fegyverkezést követelnek az olasz-magyar szerződés miatt

Egy szocialista képviselő huzta meg a vészharangot

(Prága, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovák parlament mai plenáris ülését délután fél 4 órakor nyitotta meg Malypetr elnök.

Déner Iván dr. szlovák szociáldemokrata volt az első szónok.

— Ha a szociáldemokrata párt — mondotta — a javaslatok ellen foglal állást, úgy ezt nem azért teszi, mintha az állam biztonsága ellen támadna. A párt tudatában van felelősségének, hogy a mai nemzetközi helyzet mellett állandóan őrt kell állni. A jugoszláv-olasz incidens adja erre a legjobb példát. Az incidenst ugyan sikerült most elsimítani, de csak ideiglenesen. Mussolini módszerével nem lehet a békét biztosítani. Erőszakkal nem lehet sem a szociális, sem a gazdasági kérdéseket rendezni. A Népszövetség ma már határozott tekintélynek örvend, amely egyre csak fokozódik. A vita folyamán egyes szónokok megemlítették, hogy Németország ellen kell felkészülni. A háborúelőtti és háború utáni Németország között nagy különbség van. A háború utáni Németország lassan beilleszkedik a jelenlegi nemzetközi helyzetbe s aláveti magát a Népszövetségnek. A csehszlovák és német nemzet között az elmúlt évszázadban háború nem volt. Most sem kell háborúra készülni, mert ez nem lehet a mi célunk, de nem lehet a kormányé sem. Azt sem hiszem, hogy Németország készül háborúra Csehszlovákia ellen. Hiszen a mai idő erre nem megfelelő, de ebben a hitemben megerősít a francia-német közeledés is.

Háborús veszedelem csak Olaszország részéről jöhet. Első ténykedése Olaszországnak az volt ebben az irányban, hogy Romániát el akarta szakítani a kisantanttól. Pegid a kisantantnak nagy feladata volt a multban s ez megmarad a jövőben is. A kisantant első sorban a magyar feudalizmus ellen szolgál. A régi Magyarország szlovákjai, románjai és szerbjei közös érdekből egyesültek s a közös harcnak

eredménye volt, hogy sikerült fölszabadítani mind a szlovák, mind a román és szerb nemzeteket. Románia is tudatában lehet annak, hogy csak közös erővel sikerült a veszélyt elhárítani. Mussolini az utóbbi időben nagyon is exponálja magát Magyarország érdekében. Egyszer itt a plénum előtt már kijelentettem, hogy mi nem a magyar nemzet ellen harcolunk. A magyar nemzetnek egészséges fejlődést kívánunk, de ellene vagyunk a mai magyar kormányrendszernek. Bethlen olaszországi utazása kapcsolatos az olasz-magyar szerződés megkötésével. Ennek a célja ugyanaz, mint az olasz-albán szerződésé. Mindkét szerződés a háború-előkészítésre szolgál. Az albán-olasz szerződés Jugoszlávia ellen irányult, a magyar-olasz szerződés pedig Csehszlovákia ellen fog szólni.

Jirásek cseh iparospárti védi a javaslatokat. Rámutat arra, hogy Németországban még mindig titkos fegyverkezés folyik, Magyarország pedig vajmi keveset törődött a katonai ellenőrzéssel.

— Egy új Landru. Párisból jelentik: Nancyban tegnap letartóztatták a huszonegyéves Juan Vermain-t, akit azzal vádolnak, hogy felelőségét néhány nappal ezelőtt elégette. Borzalmas tette úgy tudódott ki, hogy Vermain kályhájában hatalmas tüzet gyújtott, amelynél két métermázsza szenet égetett el. A hamuban azonban emberi csontokat, fogakat és egy női fűző maradványait találták. A vizsgálat bizonyította, hogy Vermain több nővel tartott fenn viszonyt, akik közül kettő nemrégiben gyermekágyba esett. Az új Landrut vizsgálati fogságba helyezték.

* Megnyílt a Nerva fogászati osztálya. A kolozsvári Majális-utca 12/a szám alatti Nerva-szanatórium fogászati osztálya — bejáróknak is — megnyílt. Rendelő órák d. e. 9—11-ig, telefon 600. Főorvos: Vass Zoltán dr.

Raktáron levő

Kalapok

teljes kiárusítása megkezdődött.

Mutatványárak:

Gyúrkis kalap	650—750
Nyulszőr	450—550
Loden kalap	100—180
Gyapju kalap	200—350

Weisz Siegfried

Cluj, Calea Regele Ferdinand 1.
(volt Wesselényi-u.)

Szováta fürdőn

ארתה כשר

a mult évben megnyílt s kitűnően bevált

urí panzió a villa SPERANZA-ban

megnyílik. Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. — Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad dr. Krausz Józsefné, főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsősztmarton)

Ma délután félőtkor Haggibbor--KAC a városi pályán

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemeres erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

Ros Chodes
5687. Niszán 1.
1927. április 3.

Hétfő

5687. Niszán 2.
1927. április 4.

Csehszlovákiában április elsejétől kezdve huszonöt százalékkal csökkentik a menetjegyek árát. Prágából jelentik: A csehszlovák vasutak tarifáinak drágasága ellen elhangzó általános panaszok és támadások, amelyekkel már évek óta ostromolják a különböző érdekeltségek az illetékes fórumokat, végre is most rákényszerítették a vasutügyi kormányzatot, hogy a vasúti tarifák árait bizonyos vonatkozásokban leszállítsa. Április elsejétől ugyanis a vasutügyi minisztérium rendelkezése folytán úgy a gyors, mint a személyvonatok második osztályánál 25 százalékkal csökkentik a menetjegyek árát, úgy, hogy például Kassáról Prágába az ut gyorsvonat második osztályon mintegy 60 koronával olcsóbb lesz. A vasutügyi minisztérium május 15-től kezdődően egyéb újításokat is életbe léptet az új nyári menetrendben. Az egyik újítás, hogy május 15-től este 9 órakor személyvonat indul Kassáról Budapestre, amelyhez első és másodosztályú kocsikat is csatolnak. A második osztályú jegy ára pedig a hálókocsi árával együtt nem fog többé kerülni, mint eddig a gyorsvonat második osztálya. Ennek a vonati Budapestre megfelelő ellenvonata lesz. Ugyanez május 15-től második- és harmadik osztályú hálókocsi lesz a Kassáról este 9 órakor Pozsonyba induló gyorsított személyvonathoz is.

Wilkins kapitány elindult az északi sark ismeretlen részeinek felkutatására. Alaszkából jelentik: Wilkins kapitány, az ismert sarkkutató, egyik társával tegnap reggel elindult újabb expedíciójára, hogy az északi sark még eddig ismeretlen részeit felkutassa.

Ghandi súlyosan megbetegedett. Londontól jelentik, hogy Ghandi, az indiai függetlenségi mozgalom vezére súlyosan megbetegedett. Az orvosok agyszélhűdéstől tartanak. A bálványozott indiai népezer betegsége egész Indiában nagy megindulást keltett és a betegség lefolyásáról szóló táviratok körül India nagy városaiban mindentelől óriási tömegek gyűlnek össze. A legutolsó jelentések szerint Ghandi állapota rosszabbodóban van.

Tizévi fegyházra ítélték a rablógyilkos soffórt. Bukarestből jelentik: Tavaly borzalmas rablógyilkosságot követett el a Breaza felé vezető országúton Mandl Károly aradi illetőségű 17 éves soffór. Reck Sándor autótulajdonost meggyilkolta és a holttestet az országútról egy szakadékba behajította. Azután az automobilal eltűnt és értekezni akarta. A rendőrség csakhamar felfedezte a gyilkosságot és Mandl letartóztatta. A bukaresti ítélőtábla a felelősség utján hozzákerült bűnpörben tegnap ítélezett és tíz év fegyházra ítélte a rablógyilkos soffórt. A prahovai törvényszék, amely az első ítéletet hozta, a börtönbüntetésen felül Mandl apját háromszázezer lej kártérítésre ítélte. A védelem ügyvédjei ez ellen kifogást emeltek azzal az indoklással, hogy Mandl erdélyi illetőségű, ennélfogva az Erdélyben érvényben levő magyar törvénykönyv szerint szülei nem tartoznak érte anyagi felelősséggel. A tábla a jogi indoklást nem fogadta el, mert a büntény Prahovamegyében, tehát az ó-királyság területén történt, a kártérítési perben tehát a regáti jogszokások alkalmazandók.

Magyar könyvért

forduljon bizalommal Révész Béla 25 éve fennálló könyvkereskedéséhez Marosvásárhelyt

Gyilkosság a kolozsvári vágóhidon

Egy kolozsvári mészáros összeszelalkozás miatt botjával agyonütötte barátját

(Cluj-Kolozsvár, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap előtt beszámoltunk arról a tragikus háttérű testvérnyilkosságról, amely vasárnap este történt a kajantói uton. Pál György mészáros egy vasvillával úgy sújtotta fejbe öcsét, Pál József szobafestőt, hogy az a szenvedett sérülések következtében néhány napra rá meghalt. A gyilkost csak öccse halála után tartóztatta le a rendőrség.

A tragédia most Kolozsvárnak egy másik hasonlóan sötét és hasonlóan vérszagu városrészében megismétlődött. Több nappal ezelőtt a Vágóhid mellett Fotós-környékben mulattak Bangur János mészáros és Vasile Cabana körmives. A mulatást szóváltás zavarta meg, ezt pedig veszekedés követte, majd a két barát bírokra kelt. Verekedés közben Bangur fel-

kapta botját és úgy fejből sújtotta Cabanát, hogy az véres fejjel összeesett. Beszállították a sebészeti klinikára. Bangur pedig letartóztatták.

Kihallgatása alkalmával Bangur azzal védekezett, hogy Cabana őt megfenyegette, hogy megöli. Miután Cabana sérülései az első vizsgálat alkalmával nem látszottak életveszélyeseknek, a rendőrség a mészárosot ideiglenesen szabadlábra helyezte. Időközben azonban állapotában súlyosbodás állt be, a fejsérülés komplikálódott és tegnap este 11 órakor a sebészeti klinikán meghalt. A klinika értesítette a váratlan fordulatról a rendőrséget, amely erre elrendelte a gyilkos mészáros azonnali letartóztatását.

Bangur ma a hajnali órákban letartóztatták és kihallgatása után átkísérték az ügyészségre.

Egyesületi hírek

Az „Ezra”-szeminárium. Az „Ezra” Zsidó Főiskolai Hallgatók és Intellektuális Egyesülete ma, vasárnap, délután fél öt órakor tartja rendes szemináriumi előadását a neolog iskola nagytermében. Előadók dr. Hamburg József és dr. Kohn Hillel. Pontos megjelenés kéri. — Az Ezra Hapoel ma, vasárnap este 8 órakor tartja szórazoztató keretek között klub-összejövetelét, melyre az összes tagokat és hozzártatózókat ezúton hívja meg az Elnökség.

Galgóczy magántanfolyam és Jogiszeminárium

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Elkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra.

Kitűnő jegyzetek.

* Felhívás az összes kereskedőkhöz és iparosokhoz. A cluji Kereskedelmi és Iparkamara április hó 3-án d. e. fél 11 órakor a kamara dísztermében nyilvános ankétot tart abból a célból, hogy az alábbi kérdésekben fennálló bajokat megállapítsa és megkeresse a fennálló bajok orvoslásának módjait. Napirend: 1. A községi és pénzügyminisztérium bajai. 2. Az igazságszolgáltatás bajai. Az érdekelteket ezúton hívja meg a Kamara Elnöksége a nagygyűlésre azzal, hogy fenti kérdésekre vonatkozó konkrét panaszait és igazoló irataikat hozzák magukkal. Cluj, 1927. apr. hó 1. A Kamara Elnöksége.

— Eljegyzés. Feldmann Margitot eljegyezte dr. Riesler Gyula orvos. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Hirschhorn Sárka és Beer Andor Cluj jegyesek.

— Titkos kommunista-szervezetet lepleztek le Belgrádban. Belgrádból jelentik: A belgrádi rendőrség nagyobbarányu kommunista mozgalmat leplezett le. A kommunisták „Mladi bolshevik” címen lapot adtak ki és ez a lap már három éve megjelent. A rendőrség a temető mellett egy földalatti helyiségben megtalálta azt a nyomdát, ahol a kommunista lapot előállították. Eddig kilenc letartóztatás történt és a letartóztatottak közül négy nő. Megállapították, hogy a kommunisták összeköttetésben voltak több vajdasági kommunista sejttel, amelyeket röpítővel láttak el. A rendőrség lefoglalt egy körlevelet, amelyet a belgrádi mozgalom vezetői küldtek a vajdasági kommunistáknak. Szerdán délután számos helyen házkutatást eszközöltek és az éjszaka folyamán több letartóztatás várható. A belgrádi rendőrség megállapította, hogy a leplezett kommunista sejt összeköttetésben volt a bécsi szovjetkövetéssel, ahonnan pénzt kaptak.

Étvágytalanságnál, rossz gyomor-nál, béltrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomrot és a belek működését, és megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorője megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Svájci és olasz tőke vonul be a Magyar Általános Takarékpénztárba. Budapestről jelentik: A Magyar Általános Takarékpénztár tegnap tartotta 45. évi közgyűlését. Elhatározták, hogy az 1926 évi 809.421 pengő tiszta nyereségből 6 pengő, vagyis 12% osztalékot fizetnek az előző évi 5 pengő (10%-al) szemben. Az intézet alaptőkéjét 8 millióra emelik fel és minden 3 régi részvény után új részvényt adnak 80 pengő értékben. Az eddigi részvényesektől nem vett új részvényeket egy konzorcium veszi át, amelyeknek tagjai egy triestzi Generalabiztosító és a zürichi Svájci Viszontbiztosító Társaság, a baseli Schweizerische Gesellschaft für Anlageverträge, a zürichi Holdinggesellschaft des Schweizerischen Bankvereins és a zürichi Schweizerische Bank für Kapitalanlagen Holdinggesellschaft der A. G. Leu & Co. A bank saját tőkéje a tokeemelést után 13 milliószázezer pengő lesz.

— Statáriális bíróság ítélik Szántó és társai kommunista bűnperében. Budapestről jelentik: A Szántó-féle kommunista összeesküvés perben letartóztatott kommunisták ügyében a statáriális tárgyalást valószínűleg a jövő hét közepén tartják meg. Az „Est” szerint, ha ítéletre kerül sor, az csak halálos, vagy felfüggetlítő lehet. Ha nem hoznak ítéletet, úgy az egész ügyet a rendes bíróság elé utalják.

A század csodája

Sztrogoff Mihály

Főszerepben

Ivan Mosjoukine

Mindenféle
husvéti fűszeráru,
ugyszintén vörös és sárgabelű
narancs és citrom
330-as, Kapható a legolcsóbb napiárban
Katz és Bernát
cégnél, Cluj
*
Telefon 3-97

MORAVETZ
TIMISOARA MINDEN ZENEMŰVET GYORSAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

Mindenféle
szerűt, fajt
és seprópálit

SPÉ

fűszer
CLUJ, F
Kitűnő minőségű
ségű husvét

Autó-,
hengere

valamint bármilyen
a legolcsóbban

SZAB

Cluj, Str. J

MI

a világ le

eddig 50.0

több mint

Erdélyre

Cluj, Str.

Óva intünk

hasznaveh

Tav

ujdo

me

NEUMANN M

fiu-r

Piata

Zsák

ela

Kárpitos

kertiern

Boskovi

Str. Regina

Dug

hosszúak gő

ségmagvak, a

Weinb

Tim

...ite barátját
...Cabanát, hogy
...állították a se-
...g letartóztatták.
...ngur azzal véde-
...nyegette, hogy
...i az első vizsgál-
...életveszélyesek-
...st ideiglenesen
...n azonban álla-
...ejtésről és kompli-
...akor a sebészeti
...tesítette a várat-
...amely erre el-
...onnali letartóz-

...n letartóztatták
... az ügyészre.
...al be a Magyar
...Budapestről je-
...Takarékpénztár
...lést. Elhatároz-
...21 pengő tiszta
...12% osztalékot
...10%-al szem-
...millióra emelik
...án új részvényt
...díj részvénye-
...ket egy konzor-
...gja egy trisztii
...Száj Vízont-
...hívezéséhez Gó-
...ndó Holding-
...Bankvereins és
...A. G. Lou & Co.
...és után 18 mil-

...ékezik Szántó
...berében. Buda-
...le kommunista
...ott kommunisták
...t valószínűleg a
...Az „Est” szerint,
...balos, vagy fel-
...ítéletet, úgy az
...lé utalják.

...dája
...ihály
...kine

...u,
...gabell
...trom
...napjánban
...rnat

...u,
...gabell
...trom
...napjánban
...rnat

...u,
...gabell
...trom
...napjánban
...rnat

Mindennemű husvéti fü-
szerűt, fujborokat, szilva
és seprópálinkát, és likőröket legelőnyösebben
beszerezheti

SPÉTER MÓZES
fűszer- és gyarmatáru üzletében
CLUJ, Piata Mihaiu Viteazul No. 12
Kitűnő minő-
ségi husvéti **bormazsola** kapható.

**Autó-, traktor-motor
hengerek kőszőrülését,**
valamint bármilyen fogaskerekek készítését
a legelőnyösebben vállalja. Telefon 10-13

SZABÓ JÁNOS
autójavító műhelye
Cluj, Str. Jasilor (Nagyszamos) 2.

MINIMAX
a világ legjobb tüzfecskendője.

MINIMAX
eddig 50.000 tüzesetet oltott el.

MINIMAX
több mint 170 emberéletet men-
tett meg.

MINIMAX
Erdélyrészi vezérképvisellete
Cluj, Str. Gen. Poetas No. 3.

Óva intünk mindenkit az olcsó és
hasznavehetetlen utánzatoktól!

**Tavaszi
ujdonságok**
megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és
fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

Zsák és ponyva
eladás és kölcsönzés.
Kárpitos kellékek, zsinegek,
kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Dughagyma
hosszúcsú gömbölyű, foghagyma, zöld-
ségmagvak, a legelőnyösebben beszerezhetők

Weinberger Simon
Timisoara II. Kistér

Közgazdaság

**Hathónapi moratóriumot kért a Czell Vilmos-csoport
és a Brasovia kekszgyár**

A vállalatok aktívái 165 milliót tesznek ki a 96 milliós passzívával szemben

(Cluj-Kolozsvár, április 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még az elmúlt év végén gazdasági körökben elterjedt a híre annak, hogy a nagytekintélyű kolozsvári Czell Frigyes és Fiai cég dr. Czell Vilmos csoportja, amely 1924-ben vált el a brassói Czell Károly csoporttól, fizetési nehézségekkel küzd. Az óriási vagyonnal rendelkező vállalat a horribilis kamatok miatt immobilá vált és tárgyalásokat kezdett különböző érdekeltségekkel egyes objektumok eladásáról, hogy az így szerzett friss tőkével új lendületet vegyen a cég üzletmenete. A tárgyalások eredménye az lett, hogy három brassói pénzintézet átvette a kolozsmonostori sörgyárat, a vállalat pedig Bukarestbe tette át a székhelyét.

Ezzel a tranzakcióval azonban — ugylátszik — nem sikerült szánálni a vállalatot, amely az ilfovi törvényszéken félévi moratóriumot kért. A fizetési nehézségeket a cég beadványában azzal indokolja, hogy Erdélyben lévő gyárai a háboru alatt elpusztultak és üzembehelyezésükhöz bankkölcsönöket kellett felvennie, birtokait kisajátították, különösen a Nagyszében melletti szeszgyár körüli földeket, amelyekben burgonyát termeltek és így a nyersanyag hiánya miatt a gyár kénytelen volt üzemét beszüntetni. A bankpénzen újjáépült üzemek eleinte igen szépen prosperáltak, de a kamatláb erős-
tempójú emelkedésével és a pénzhiány fokozódása miatt a konszern egyre súlyosabb helyzetbe került, amelyen sehogy sem tudott segíteni, mert sem szeszgyárat, sem más iparvállalatot ma nem lehet egykönnyen értékesíteni.

A cég státusa szerint az aktívák 159 millió 800000 lejt tesznek ki a 92 millió 384 ezer lejt passzívával szemben. Az ilfovi törvényszék a vállalat ingatlanainak felbecslésére most átírt a brassói, kolozsvári és nagyszébeni törvényszékekhez, hogy szakértőket nevezzenek ki erre a célra.

Ugyancsak hathónapi moratóriumot kért az ilfovi törvényszéken a Czell Vilmos-csoport másik vállalata, a „Brasovia” keksz- és teásüteménygyár is azon a címen, hogy az általános gazdasági válság és a maga szakmájában most uralkodó speciális kereskedelmi viszonyok miatt momentán nem tud eleget tenni a kötelezettségeinek. A gyár aktívái 5 millió 200 ezer, passzívái kerekén 4 millió lejt tesznek ki. A törvényszék a könyvek felülvizsgálására és az áruraktár felbecslésére szakértőket nevezett ki, az ingatlanok értékének megállapítására pedig a brassói törvényszéket kérte fel.

A jegybankok kooperációja. Bécsből jelentik: Dr. Viktor Brauneis, az osztrák nemzeti bank vezérigazgatója előadást tartott a jegybankok kooperációjáról. A kooperáció — mondotta a szónok — röviddel azelőtt még csak jelszó volt, most azonban kezd valósággá válni. A jegybankok kooperációja az államnak magának az érdekeit kell, hogy elősegítse. Né- mely állam már eddig is megszilárdította va-
lutáját, egyesek az aranyszandardhoz való vis-
zátérést hirdetik, amely ma minden valutáris reform vezérgondolata. A konszolidálás mun-
káját a szövetkezeti eszme gyakorlati megvaló-
sításával lehetett keresztülvinni. A német Dis-
contobankot a Bank of England és más jegy-

SELECT-MOZGÓ Conrad Veidt, Esterházy Ágnes,
Elisa la Porta, Werner Krauss
világhírű művészek

A szezon legnagyobb slágere. Kérjük
a jegyeket idejében megváltani.

Tiszteletjegyek nem érvényesek.

Teljesen új és különleges film, Hans
Heins Ewers regénye után. — Ezen
film a kinematografiai alkotások egyik remekműve, mely az egész világon óriási sikert aratott

Prágai diák

URANIA-MOZGÓ Ma különleges műsor. Harry Hill kiváló művész

Teljesen új. Szenzációs attrakció
Monopol Dorianfilm

Strandfürdő kalózái
(vagy 12 lány és egy kalandó nő)
A híres művész mulatságos kalandja.

specialitás

BOGSZA likőrök

uradalmi husvéti
fajborok

szilvápálinka

Bognár és Szántó
erd. ker. Rt.
Cluj, Calea Regele Ferd. 70.

תחת השגחה מרה מרדכי בוקסענישפאננער

Tőzsde

Elénk forgalom mellett a tendencia szilárduló volt, később azonban ellayhult.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 április 2 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3360—3380	—	—	491	3340	11016	13670	650 ¹ / ₄	1923 ¹ / ₂
Newyork ..	173—175	51987	51987	2553	174	57250	71080	3376 ¹ / ₂	—
London	845—850	2525 ¹ / ₄	2525 ¹ / ₄	—	837	2780 ³ / ₄	3450	16405	485 ³ / ₄
Páris	685—695	2036 ¹ / ₂	2034 ¹ / ₂	—	685	2242 ¹ / ₂	2785	13260	391 ³ / ₈
Milano	820—830	2451 ¹ / ₂	2460	12085	820	270750	3356	16020	471 ¹ / ₂
Prága	515—520	1539 ¹ / ₂	1539 ¹ / ₂	—	512	1695 ¹ / ₂	2105 ¹ / ₄	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	3050—3070	9075	9075	—	2950	—	12408	59137	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	295	1005 ¹ / ₂	1248	594850	176
Bukarest ..	—	330	330	16	—	332	439	2087	62 ³ / ₄
Varsó	—	5795	5795	—	18	6395	7940	37840	—
Bécs	2350—2370	7312 ¹ / ₂	731250	—	2435	8055	—	47612	—
Berlin ..	4140—4160	12372	12327	—	4100	13577	16851	80040	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 330, Páris 1600, Budapest 332, Bécs 43900, Prága 2087.

bankok állították lábra 1924-ben, ez viszont a tranzakciót a kétszázmillió amerikai hitellel tudta végrehajtani. Ebben a láncba kapcsolódott bele a Belga Nemzeti Bank, amely ilyen módon tudta valutáris reformjait keresztülvinni. Hasonló módon lehet más országok valutáris ügyeit is rendezni, de csak úgy, ha az illető ország maga is hozzájárul valutája stabilizálásához, ha az állam pénzügyi politikája egészséges, ha az ország jegybankja független a politikai áramlatoktól és végül, ha az illető ország politikája tárgyilagossá teszi. Ami a bankpolitika aranyproblémáját illeti, meg lehet állapítani, hogy a közeljövőben — minthogy nagy aranykereslet mutatkozik mindenfelé — aranykereslet fog mutatkozni világszerte. Amerika ma is a világ aranykészletének fele fölött rendelkezik.

A márciusi export. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium kimutatása szerint a román export március utolsó kétharmadában így alakult: Petróleum 10—20-ika között 28.000 tonna, 20—31-ike között 64.351 tonna. Faanyagok: 10—20 között 13.682 tonna, 20—31 között 29.278 tonna. Gabonaművek: 10—20 között 36.712 tonna, 20—31 között 61.748 tonna.

Az arany és ezüst beváltási ára. Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium speciális bizottsága április 1 és 15-ike közötti időre az alábbiakban állapította meg az arany és ezüst beváltási árát. Arany kilogrammonként 110,723 lej, ezüst kilogrammonként 2.759 lej.

SPORT

Haggibbor—KAC

A két rivális ma délután találkozik egymással első ízben a tavaszi szezonban. Ezt a találkozást — mint az összes Haggibbor—KAC mérkőzéseket — sportkörök és a nagyközönség széles rétegeinek feszült érdeklődése kíséri. Tradíciója van a két együttes találkozásának: jóban és rosszban a Haggibbor és a KAC futballtizenegyenek összecsapásai mindig kivételesen izgalmas és élvezetes sportot, férfias küzdelmet, másrészt zsufolt tribünt és hetekig vibráló izgalmat jelentettek a multban. És bizonyosnak látszik, hogy kivételesen szép és élvezetes küzdelmet, kemény erőpróbát fog hozni a mai erőpróba is, amely a bajnoki helyezések szempontjain felül a morális siker: a győzelem elérésére sorakoztatja fel a csapatok technikai tudását, lelkesedését és — last not least — a szerencsét.

Mindkét fél szorgalmas tréninggel és doppinggal készült fel a küzdelemre. A Haggibbor — először a szezonban — komplett összeállításban fog szerepelni. A csapat valószínű összeállítása a következő lesz:

Rosenfeld—Pollák, Braun—Virágh, Klein, Holländer Noé—Rosenfeld III., Fahn, Farkas, Reményi, Rosenfeld II.

A KAC a következő legjobb tizenegyet állítja porondra vasárnap: Szatmári—Kajla, Krieshoffer—Radub, Schultz, Lakatos—Hein, Székely, Raktovszky, Szaniszló, Kis. A mérkőzést Moldovan kolozsvári bíró vezeti.

A mérkőzés a városi pályán kerül lebonyolításra, kezdete fél öt órákor van.

A Penarol Bécsben. Az osztrák főváros sportközönségét valóságos lázban tartja az uruguayi együttes vendégszereplése. Az amerikai lapok csodákat írnak ennek az egzotikus együttesnek képességeiről. A Penarol egyébként már napokkal ezelőtt megérkezett Ausztriába, az együttes tagjai Badenben üdülnek és treníroznak. Bécsből ezrével özönlenek az emberek, akik valósággal el vannak ragadtatva a macskaügyességű uruguayak bámulatos fejjátékától és irtózatos erejű lövőképességétől. Az osztrákok a következő csapatot állítják fel az uruguayak ellen:

Fabián Hakoah, Rainer Vienna—Blum Vienna, Richter Rapid—Hoffmann Vienna—Schneider WAC, Weisz WAC—Rappan, Wacker—Sindelar Ausztria—Horváth Simmering—Weszely Rapid.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés lezet csak egy továbbitunk ha portobélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Asztalosműhelyből eladó két nagyon szép stíliu betétes hálószoba. Alkalmi vétel. Kornis-u. 8.

Kiadó forgalmas helyen pékség, jó kemencével azonnal. Str. G. Tamás, (Galamb-u.) 41.

Uri és nőidivat szakmában és kirakattrendezésben járatos segéd, ki a román, magyar, német nyelvet bírja, megfelelő állást keres helyben, esetleg vidéken. „Katonaviselt” jelígre a kiadóhivatal továbbítja.

Szováta legszebb helyén fekvő gyönyörű **villa** 8 szobás teljes berendezéssel **eladó.** Értekezhetni Székely Ferenc butorgyárosnál, Targu-Mures.

Fiatal pár keres a belvárosban egy 1 szobás konyhás, vagy kétszobás konyhás, lehetőleg fürdőszobás lakást, lehetőleg május elsejére, bérházban is lehet. Ajánlatokat Csendes lakás” jelígre a kiadóba kér.

Csinosan butorozott

két külön bejárattal szoba 2—3 ur részére kiadó, esetleg ellátással. Érdeklődni lehet: Berkovitsné, Str. Jorga (v. Jókai-utca) 9.

Sajtkészítők

figyelmébe! A legkitűnőbb sajt a **schweizeri tejjel** készül. Hatásos, nem romlandó készítmény. Egger & Co Rt. vegyészeti gyár, Cluj. 2048

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Monostori-uton kiadó egy szoba 2 fiatalembernek. Cim a Kadima nyomdában Str. Baron L. Pop 10.

Butor

legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

A Wesselényi-utcában szépen butorozott szoba, fürdőszoba használat 2 leánynak vagy házaspárnak elsejére kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Husvétii árúim külön helyiségben vannak **fűszerárúk** **Ernest JAKAB** fajborok, szilva- és seprópálinka, édes likörök legelőnyösebb bevásárlási forrása **Ernest JAKAB** Str. N. Jorga 5. — Telefon 305. Rendelést telefonon is felveszek. — Elő ponty kapható.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Román Opera műsora

Vasárnap: Bolygó hollandi.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Te csak pipáld Ladányi. A jövő hét műsorának szenzációja Csathó Kálmán legújabb darabjának a „Te csak pipáld Ladányi”-nak a bemutatása lesz. A romantikus kedves multságos darab Pesten óriási sikert aratott. Olyan sikert, amely elhomályosította a „Noszty fiú” és a „Nem nőstülök” sikerét. A „Te csak pipáld Ladányi”-nak a jövő hét szombati estjén lesz a premiéréje.

Gésák reprize. A legszebb és leghíresebb angol operettének, a „Gésák”-nak csütörtökön este 7 órákor lesz a reprize parádés szereposztásban. Lengyel Irén, Neményi Lili, Tolnay Andor, Dajka Margit, Selmezy fogják a „Gésák” főszerepeit játszani. A „Gésák” csütörtök esti reprize kivételesen pont 7 órákor kezdődik.

Levendula 7 órákor. Szerdán este 7 órákor a diadalmas sikerű „Levendula” című operette kerül színre Lengyel Irénnel, Tolnayval, Ihásszal.

Heti műsor

Vasárnap fél 11-kor: KKASE műsoros torna-ünnepe. (Néhai Varga Sándor tomatánár árvájának javára. Sorozatszám 353.)

Vasárnap fél 3-kor: Cirkuszhercegnő. (Délutáni olosó helyárrakkal. Karácsonyi, Tolnay, Ihásszal. Sorozatszám 354.)

Vasárnap 6-kor: A második nászéjszaka. [2-odszor. Napibérlet 63. szám B. Sorozat 355.]

Vasárnap háromnegyed 9-kor A baba. (Karácsonyival, Neményivel. Napibérlet 63. szám, A. Sorozatszám 356.)

Hétfő: A második nászéjszaka. (Napibérlet 64 szám A. Sorozat 357.)

Kedd: Tul a nagy Krivánon. (Lengyel Irénnel, Tolnay, Ihásszal. Napibérlet 64 szám B. Sorozat 358.)

Szerda 7-kor: Levendula. (Lengyel Irén, Tolnay, Ihásszal. Napibérlet 65 szám A. Sorozat 359.)

Szerda 10-kor: Tanase román revütársulatának vendégjátéka. (Emelt helyárrakkal. Sorozat 360.)

Csütörtökön 7-kor: Gésák. (Operette-repriz, új szereposztással. Lengyel Irén, Neményivel, Tolnayval. Napibérlet 65. szám B. Sorozat 361.)

Csütörtök háromnegyed 10-kor: Tanase román revütársulatának vendégjátéka. (Emelt helyárrakkal. Sorozat 362.)

Péntek: A baba. (Részben más szereposztással. Lengyel Irén, Neményi Lilivel. Bérletszűnethen. Sorozat 363.)

Szombat 3-kor: Tul a nagy Krivánon. (18-ik ifjúsági előadás, igen olosó helyárrakkal. Lengyel Irén, Tolnay, Ihásszal. Sorozat 364.)

Szombaton 8-kor: Te csak pipáld, Ladányi. (Újdonság, először. Premierbérlet 64. szám. Sorozat 365.)

Vasárnap 3-kor: Nem nőstülök. (Ötödször. Leszállított helyárrakkal. Poor Lili, Neményi. Sorozat 366.)

Hölgyeim! Tavaszi kalap ujdonságokat az

Ideal kalapszalonn

ban a legolcsóbban **Reg. Ferd. 8. sz.** szerezhetnek be **Alakítások és formálások a legújabb formákra 48 óra alatt készülnék**

Husvétii fűszerárúk

narancs és citrom nagyobb mennyiségben kapható

LÉB FIVÉREK - Cluj

Telefon 4-71. Telefon 4-71.

Megnyilt ארטה כשר

étterem - Timișoaran

Bálváros, Bérze-ucca. — Olariu Parneu palota. Elegáns, tiszta, olosó és megbízható. Utazóknak 10% kedvezmény. — Restaurant **Málior.**

Szerkesztőség, hivatal és ny

Cluj-Kolozsvár, S. L. Pop (Brassai-utca)

Telefon: Szerk. és kiadó 9-77

Zs. N. Sz. —

Egyes szám ára udvaron és vidék Bukarestben is

1927 április 5

Tiz

A világháború a „World” című ötlete, hogy a véleményét kéri Amerika játszott, amelyek erre a tükrei annak a és mulni nem al is hatalmában tar

A nyilatkozatok vannak megfogadást fognak okozni fista megnyilatkozástól és szentimentvédeéseivel szem meg, inkább enn szava, vagy a hite ezeket a nyilatkozatokat is furcsán, hiszen a világháborúciák helyett inkább illetékes államférfi miként képzelni el lefolyását és esély előtt dörömböl.

Talán Macdonald volt a legtalálóbb szerüen megtagadt akarta még nagyok sajtómeglepet, am zásu szavakkal így figyelmét a dolgok pítő messzeség szin kusok akarják a megfesteni, a jelenak. Talán még lenikus rövidségi vá a mult világháború okaira, amikor kijöttöbber mernek a h

Valóban, a helyben is az volt, hogy nagyalató és nem berek ültek a kor az volt az érdekük plomáciai sikereket plomácia eszközeiv tásokat és a háborúleme tilt és ül a v gáért való gyűlöletsonlatos az örültek akik tudvalegileg dolgokat igyekeznek igent a nemmel öss álláspontjaikat a v igazolják.

Borah szenátor lágáboru rémének ciára, amely felidéz delmet, de megálljtáradatnak annál ké diplomáciában meg hogy a népek megsorsot vessen a néprontás örök szellem dendorff mentalitás egy kalap alá von kőmiveseket, csakho fájvédő frazeológiá Ludendorff, aki a jegyében megalakul dóság szemére, ször ki, hogy Amerikában fel a háborút, mert kor Európában békában ne háborút a Az eszméknek, zításoknak valóság